

**Erasmi a Chokier Tractatus iurisdictionis ordinariae in
exemptos, illorumque exemptione ab ordinaria
iurisdictione**

in duos tomos distinct.

Quo Praeter Varias Ac pervtiles Additionibus praecipuis & in foro
potissimum occurentibus Tomi primi Quaestionibus annexas, etiam S.
Rotae Romanae Decisiones Novissimae De Eadem materia editae, &
singulari studio selectae continentur - Hac postrema editione
praecedentibus duobus Tomis primum additus

Chokier, Érasme de

Coloniae Agr., 1684

Decisio XXIII. Privilegium exemptionis decimarum an & quandò dicatur
subreptitium ex eo, quod in dicto privilegio non sit facta mentio eorum,
quibusdecimæ solvebantur. Et an privilegium ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61921](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61921)

DECISIO XXIII.

Privilegium exemptionis decimarum an & quando dicatur subreptitium ex eo, quod in dicto privilegio non fit facta mentio eorum, quibus decimæ solvebantur. Et an privilegium communicativum includat exemptionem à decimis.

Reverend. P. D. Litte.

Valentina decimarum de Coralva.

Lunæ 10. Decembris 1601.

SUMMARIUM.

- 1 Exemptio decimarum antiquarum facta à Papa non dicitur subreptitia ex eo, quod non fuerit facta mentio Archiepiscopi seu capituli, ad quos dictæ decimæ pertinebant.
- 2 Quarta canonica de iure soli Episcopo competit.
- 3 Exemptionis materia de sui natura præjudicialis est.
- 4 Exemptio decimarum novarum dicitur subreptitia, si non fit facta mentio eorum, qui dictas decimas exigebant, & n. 5. amplius ut num. 6.
- 7 Facilius solet derogari juri competenti ex privilegio, quam ex juri communis dispositione.
- 8 Exemptio decimarum quibus casibus dicatur subreptitia & num. 10.
- 9 Exemptio à decimis non extenditur ad decimas, quæ juri speciali per aliquos possidentur, nisi facta eorum mentione.
- 11 Rex ubi donat Ecclesie aliquid, desinit esse Dominus illius.
- 12 Privilegiorum generalis communicatio, non includit privilegium exemptionis à decimis.

Est inter recent. decij. 48. par. 1.

O 3

Fuit

Fuit resolutum in privilegiis Fratrum exemptionis à solutione decimarum, non fuisse necessariam mentionem, quod decimæ, de quibus agitur, pertinerent ad Archiepiscopum & Capitulum de jure speciali, eâ ratione, quia veriamur in dogio, donatione, aut præscriptione, & communiter ab aliquibus possideri; unde concedendo privilegium fratribus exemptionis à prædictis decimis, quod tertio (scilicet) præjudiciale illis, ad quos spectant, & qui illas possident, sive ex dispositione jura communis, sive alio speciali utulo, non fuit propterea pro firmitate dicti privilegii necessaria mentio dicti tituli specialis ipsius Archiepiscopi & Capituli. Ita Doct. p. 10. in c. dudum de privil. ubi Abb. n. 1. vers. secus dicit Innoc. n. 4. vers. sed de proprietate. H. p. n. 6. vers. nec obstat. Joan. Andr. n. 5. vers. aliter tamen. Anchar. n. 3. vers. ideo enim. Card. de l. 1. vers. ubi quæro. Anton. de Butr. n. 6. vers. aliqui dicunt. Et hanc opinionem tenuit Rot. apud Cassad. dec. 1. de privil. qui proprie loquitur de privilegio exemptionis à solutione decimarum de jure speciali, dum ibi concludit, quod privilegium de non solvenda quarta canonica suffragatur fratribus etiam non factâ mentione jura vel possessionis Capituli, subdens hanc rationem, quia Papa sciebat, vel cogitabat, quod illa ab aliquo percipiebatur, & sic quod præjudicabat his, quibus de jure communis, aut aliâs esset debita. Unde cum illa verba: aut aliâs posita post mentionem juris communis non possint in alio verificari, quàm in jure speciali. L. in singulare ff. de legib. gloss. in clem. 1. ver. debuit. de decim. Ideo &c.

2 Quod etiam non obscure comprobatur, quia ibi agebatur de exemptione à quarta canonica, quam à Fratribus petebat Capitulum Ecclesiæ Cathedralis, cui quidem Capitulo non competit de jure communi, nec illam habere potest, nisi de jure speciali, vel ex privilegio vel præscriptione, cum de jure communi illa competat soli Episcopo. Cap. conquereute ubi Abb. Et alii hoc notant per illum text. de offic. ordin. ubi Abb. in c. 1. n. 3. de decimis. Covarruv. in c. officii. in princ. de testam. Petr. de Ubald. de canon. Episcopalic. 1. n. 5. Geminian. in c. de his. 1. o. q. 1. ad fin.

3 His accedit ratio, quâ movetur Cassad. quia materia exemptionis est de sui natura præjudicialis, & sic Papa potuit cogitare præjudicium, quod tertio inferebatur, quo casu non fuit necessaria aliqua mentio aut derogatio ex prædictis, ad quod etiam facit Dec. in c. super. n. 20. de offic. deleg. Et in simili tenuit Rota in causa Pharen. p. mansana pensionis 21. Junii 1593. coram R. P. D. meo Mellino.

4 Et dum Cassad. constituit differentiam inter privilegium exemptionis à decimis antiquis, in quo non est opus aliquâ mentione proprietatis aut possessionis, ex quo Papa scit eas ab aliquo possideri, & privilegium exemptionis à decimis novis, respectu quarum potuit Papa probabiliter credere nulli præjudicium generari, cum illæ deterris noviter ad culturam reducendis debeantur, & possibile sit, imò multum verisimile

risimile, quod nullus eas adhuc possideat, & ob id sit necessaria mentio possessionis illius, cui præjudicatur, allegando Dec. conf. 113. col. fin. vers. secus in decimis novarum & Mill. in reperi. ver. privilegium impetratum super decimis &c. Visum fuit D. Cassadori decidere casum nostrum, in quo agitur, ut dictum est, de exemptione decimis antiquis, quas Papa verisimiliter sciebat ab aliquibus possideri, & ad aliquos spectare sive de jure communi, sive de jure speciali. Hancque decisionem Cassadori fuit Rota secuta in pluribus causis hic per informantes relatis, quibus addidit Domini Peregrin. decis. 38. l. 1. & eandem opinionem tenuerunt Cardin. conf. 92. n. 3. vers. preserea Croi. conf. 94. n. 27. lib. 1. Ferret. conf. 102. n. 11. & conf. 258. n. 10. & seqq. qui in specie dicit Oldrad. conf. 268. intelligi debere de privilegio exemptionis à solutione decimarum novalium.

Neque obstat dictum fuit doctrinam ejusdem Cardin. in d. e. dudum in vers. §. quæro quod si pars quia fuit responsum non esse contrarium his, quæ supra dixerat cum Ioan. Andr. & alus. Sed ibi loqui in privilegio exemptionis à decimis novarum, in quo est facienda mentio possessionis à Papa probabiliter ignoratæ, & de illis etiam novalibus loqui text. in cap. 2. de decim. in 6. Abb. in cap. causam qua. il. 2. numer. 5. de testibus. Menoch. consil. 36. lib. 1. Covarr. lib. 1. var. resol. cap. 17. numer. 24. & in his terminis debere intelligi omnes Doctores, qui tenent in concessione exemptionis à solutione decimarum debere fieri mentionem possessionis eorum, quibus præjudicatur, vel saltem intelligendos esse respectu decimarum, quæ ante Concilium Lateranen. Laicis concessæ fuerunt in feudum, in quibus diversa ratio militat, ut inferius demonstrabitur.

Non obstat, quod aliàs in quibusdam decisionibus per informantes pro Archiepiscopo & Capitulo allegatis, fuerit dictum, decisionem Cassadori procedere respectu duntaxat decimarum, quæ competunt de jure communi, signanter in Valentina decimarum 9. Junii 1597. coram R. P. D. meo Pamphilo, & in alia Valentina decimarum 1. Julii 1598. coram R. P. D. meo Seraphino. Quia contrarium verius esse dicitur constare ex supradictis & ex lectura ipsiusmet decisionis Cassadori ibi: aut aliàs, quæ verba, ut dictum est, maxime attenta subiecta materia, de qua tunc agebatur, vel de exemptione à quarta canonica, quæ minime de jure communi spectare poterat ad capitulum, non possunt verificari, nisi in jure speciali.

Nec movit Dominos ratio illa, super qua fundantur d. d. decisiones, nempe præsumpta ignorantia prioris privilegii tertio competentis, cui præjudicatur; quia indistinctè non procedit, cum regulariter facilius soleat derogari juri competenti ex privilegio, quam ex dispositione juris communis. L. ejus militis §. milita missus ff. de milit. testam. Achill. dec. 2. de privileg.

Ultra, quod non potest applicari casui nostro, & sic concessioni exemptionis à solutione decimarum antiquarum: dato, quod decimæ prædictæ ad aliquos spectent de jure

jure speciali, & sic ex privilegio, eâ ratione, quia cum hujusmodi gratia exemptionis ex sui natura præsupponat præjudicium tertii, & sic illius, ad quem decimæ spectant, seu à quo possidentur, Papa concedendo d. gratiam, videtur tacite derogare juri illius, & de possessione facere mentionem, ut inquit *Cassadorius ubi supra num. 2.* & bene possit supradicta ratio præsumptæ ignorantie Papæ respectu præjudicium novalium, ratione, de qua supra, aut si ageretur de exemptione à solutione decimarum nense Laicis in feudum concessis, ut inferius respondendo in contrarium adductis ex *Ioan. Andr. in cap. Nuper. num. 4. de decimis* explicabitur. Veli si quaestio esset de decimis spectantibus ad Regem, vel ad aliam personam speciali nota dignam ad *text. in cap. de multa in sine ubi: circa sublimis de præben. cum aliis, de quibus per Dian. conf. 686. num. 5.* vel de spectantibus ad aliquem titulo oseroso ad *decif. Mohelan 350. alias 11. de jure patron.* vel quando tractaretur de secundo privilegio concedendum, potuit probabiliter ignorare primum à se, seu à prædecessoribus suis dum personæ concessum, quod si scivisset, verisimiliter non concessisset, cum non docet Principem esse varium, & quod uni concessit, illud idem ex post alteri concedere & in his terminis dicebatur procedere deducta in *cap. 1. de rescript. ex l. decimarum C. de silentiarius lib. 11. cum aliis allegatis per Suarez alleg. 28. n. 10. relato in supradictis decisionibus DD. meorum Seraphini & Pamphili.*

9 Ad deducta pro Archiepiscopo & capitulo ex *Ioan. Andr. in c. nuper. n. 4. de decimis* quem sequuntur *Bar. n. 5. Anchar. n. 8. & Cardinal. in 2. col. vers. quinto* quando tenent privilegium exemptionis à decimis non extendi ad decimas, quæ de jure speciali possidentur per aliquos, nisi in d. privilegio sit facta mentio specialis eorum possessionis &c. fuit responsum *Ioan. Andr. & alios* qui eum sequuntur loqui de decimis, quæ ante Concilium Lateranense Laicis concessæ fuerunt in feudum, quibus ex verisimili mente Papæ non præsumitur præjudicatum ex tali privilegio exemptionis. Tum quia Papa probabiliter potuit jus & possessionem illorum ignorare, & consequenter præjudicium, quod eis inferebatur, cum regulariter Laici sint incapaces juris decimandi, & possessionis spiritualium. *Cap. causam que de prescript. not. in cap. bene quidem dist. 96.* Tum etiam, quia difficilius solet Papæ competenti Laico ex sua concessione præjudicare, quam competenti Clericis seu Ecclesiasticis personis. *Arg. cap. cum dilectus de jure patron.*

10 Nec placuit Dominis illud motivum, quod per informantes pro Archiepiscopo & Capitulo fiebat, vel quod videamur versari in decimis novalium propter recuperationem terrarum à Mauris, siquidem quia jure cautum non reperitur, quod recuperatio terrarum decimalium operetur, ut decimæ, quæ postmodum levantur ex dictis terris, dicantur decimæ novalium, cum illæ semper fuerint debitæ Ecclesiis, licet

licet ex accidenti propter occupationem dictarum terrarum à Mauris; eisdem Ecclesiis non fuerint soluta, undè cum tandem mediante donatione Regis reversa fuerint ad Ecclesiam, ex tunc in posterum suam primariam naturam verè recuperasse dicuntur. *Arg. l. postliminium ff. de cap. & postlim. revers. Oldrad. conf. 91.* & bene ad hoc fuit illa S. Ludovici Regis constitutio Senonibus emanata de mense Martii anno 1269, qua statutum fuit, quod decimæ reversæ ad Ecclesiam ex tunc & deinceps semper censeantur & reputentur merè Ecclesiastica tanquam ad originem & primum statum revertæ, de qua fit mentio per *Renatum Choppinum in tract. de Domau. Francae lib. 3. tit. 23. n. 7.*

Nec facit, quod decimæ, de quibus agitur, fuerint aliàs concessæ Regi Catholico, & quidem, ut prætenditur titulo oneroso, & quod propterea non sit verisimile, quod Papa voluerit, non facta mentione d. juris in concessione exemptionis, eidem in aliquo præjudicare ex *deductis in cu. dec. DD. meorum Seraphim & Pamphili.* quia fuit responsum, quod statim, atque d. decimæ fuerunt donatæ Archiepiscopo & Capitulo desierunt esse ipsius Regis, undè Papa postmodum concedendo exemptionem Fratibus, in aliquo non dicitur laedere jus regium, sed bene jus Archiepiscopi & Capituli donatariorum, de quorum jure & possessione non debuit fieri mentio ex supra prædictis; sicut etiam non potest dici, quod agatur de decimis ex titulo oneroso, cum reverà Archiepiscopus & Capitulum eas habeant & possideant ex titulo donationis, & sic ex causa merè lucrativa, ad quod faciunt *not. per glos. in c. dilectus il. 3. in ver. Regis de præbend.*

Nec obstat deducta ex regula *l. si eum §. qui injuriarum ff. si quis cau.* quia non procedit respectu eorum, quæ maximè concurrunt in ipsum subrogatum, qualis est dignitas regia, & titulus ille onerosus, quo mediante Rex ipse effectus fuerat capax juris decimandi, quæ minime per dictam donationem decimarum translata fuerunt in ipsos donatarios, cum, ut modò dictum est, Archiepiscopus & Capitulum decimas prædictas habeant & possideant ex titulo merè lucrativo, & indultum favore certæ personæ qualificatæ non debeat extendi ad aliam dictâ qualitate carentem. *Ad text. in §. sed & quod instit. de jure nat. gent. & civ. l. 1. ff. de const. princ.*

Ad illud verò, quod in generali communicatione privilegiorum non veniat privilegium exemptionis à solutione decimarum, fuit responsum, esse extra dubium, nam dum disputatur, an in eo sit facienda mentio juris specialis, illud in necessariam antecedens videtur præsupponi, de cujus tamen præsuppositi veritate, quatenus opus sit, poterit ad partes videri, sicut etiam poterit particulatim videri, an in hujusmodi concessione exemptionis esset facienda mentio, quod dd. decimæ, saltem pro parte quæ spectat ad capitulum, deserviebant pro distributionibus quotidianis Capitularium.

Et ita &c.

P

DECL.